

Міністерство освіти і науки України
Ужгородський національний університет

**СУЧАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
З ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Випуск 6

Збірник наукових праць

Ужгород – 2008

УДК81(081)+372.8
ББК Ш,0я54+Ч48
С-91

Сучасні дослідження з іноземної філології. Збірник наукових праць.
Випуск 6. Відп. ред. Фабіан М.П. - Ужгород: ТзОВ «Папірус-Ф», 2008. - 765 с.

Видання зареєстроване Державним комітетом телебачення і радіомовлення
України. Свідоцтво **КВ № 8917** від **29.06.2004** р.

Наукове фахове видання, затверджене **постановою Президії ВАК України**
від **15.12.2004** р. № **3-05/11**.

Збірник містить науковий доробок викладачів та аспірантів Ужгородського
національного університету, інших вузів України, близького та далекого
зарубіжжя. У науковому збірнику представлено сучасні дослідження з іноземної
філології в галузях мовознавства, літературознавства і методики викладання
англійської, німецької та французької мов у середніх та вищих навчальних
закладах.

Рекомендовано до друку Вченою радою Ужгородського національного
університету 19 червня 2008 р., протокол № 6.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ РЕДАКТОР

доктор філологічних наук, професор М.П. Фабіан

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

П.М. Лизанець, доктор філологічних наук, професор
Л.Г. Голомб, доктор філологічних наук, професор
А.Г. Гудманян, доктор філологічних наук, професор
І.М. Колегаєва, доктор філологічних наук, професор
І.В. Козубовська, доктор педагогічних наук, професор
О.М. Гвоздяк, кандидат педагогічних наук, доцент
О.Ф. Мочар, кандидат філологічних наук, доцент
О.П. Бартош, кандидат педагогічних наук, доцент

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Л.О.Белей, доктор філологічних наук, професор (Ужгородський національний
університет),
Г.П.Завальська, кандидат філологічних наук, доцент (Ужгородський
національний університет).

© Ужгородський національний університет, 2008

<i>Братель О.М.</i> Образна актуалізація етнонаціонального аргентинського концепту ПАМПА.....	383
<i>Veresh N.</i> Vergleich des Verbes der Fortbewegung „Laufen“ in der Deutschen, Ukrainischen und Ungarischen Sprache.....	388
<i>Габовда А. М., Парамонова С. А.</i> Роль інтонації в комунікації.....	394
<i>Constantin-Ioan Mladin.</i> Autour d'un mot Français à Vocation Interculturelle: BABA. Investigations Étymologiques et Commentaires Sociolinguistiques.....	400
<i>Horváth J.</i> Critical Discourse Analysis of George W. Bush.....	406
<i>Вереш М.Т.</i> Теологічна термінологія німецької мови та особливості її перекладу на українську.....	412
<i>Galutskikh I.</i> Historical vs Functional vs Structural vs Genetic vs Neutral vs Nominative vs Semantic vs Evolutionary Core Vocabulary: Is A Consensus Possible?.....	419
<i>Меліка Г.І., Гвоздяк О.М.</i> Перспективи дослідження мультиетнічного простору.....	423
<i>Гогильчин С.И.</i> Общее и различное в различных этнокультурах (на примере номинаций «Вода» и «Рыба»).....	427
<i>Лембик С.О.</i> Французьке безсполучникове складне речення як одиниця мови та мовлення.....	438
<i>Дочинець О.П.</i> До питання про інтенсифікацію в сучасній англійській мові.....	444
<i>Попова Н.М.</i> Промови як жанр політичного дискурсу та засіб концептуального моделювання образу політика в свідомості громадян.....	449
<i>Канонік Н.П.</i> Взаємодія лексико-семантичних полів простору і часу на системному рівні (на матеріалі прислівників сучасної англійської мови).....	455
<i>Грошко Т.В.</i> Розкриття поняття стилю та функціонування в ньому вторинної номінації.....	460
<i>Дробко Н.О.</i> Основні характеристики суфіксального словотворення англійських емотивних прикметників.....	464

<i>Есенова Е.Й.</i> Відтворення деяких англійських передньоянкових фонем графічними засобами української мови (на матеріалі запозичених апелятивів).....	469
<i>Іванова П.М.</i> Перифраза в французькому усному дискурсі: історичний та сучасний аспекти.....	475
<i>Ладизець Н.Д.</i> Модальні частки як засіб вираження емоцій і суб'єктивного відношення до змісту висловлювання в німецькій мові.....	479
<i>Ливріць К.Е., Біров І.Й.</i> Трансформація слів французького походження, запозичених угорцями через німецьку мову.....	484
<i>Липчанко О.В.</i> Особливості визначення прислів'їв та приказок у сучасній лінгвістиці.....	494
<i>Морева Г.Г.</i> Универсальная категория приблизительности в логическом и лингвистическом аспектах.....	499
<i>Морозова И.Б.</i> Формальный состав и коммуникативное значение эмотивных безглагольных предложений.....	503
<i>Науменко Л. П.</i> Мовна презентація поняттєвого компоненту концепту „MANAGEMENT”.....	507
<i>Онищук И.Ю.</i> Речевое воплощение концепта ВАМПИР в англоязычных романах-триллерах.....	513
<i>Осадча Н.В.</i> До проблеми сексизму (гендерної асиметрії) в мові.....	526
<i>Пеливан О.К.</i> Такт как компонент культуры и его реализация в языке и речи.....	531
<i>Петрина О.С.</i> Поезія Вільяма Вордсворта в українській інтерпретації.....	537
<i>Пефтієва О.Ф.</i> Лексикографічна фіксація образного компоненту в англійському словнику.....	543
<i>Калиновська І.М.</i> Прийоми перекладу газетних заголовків (на матеріалі іменникових фраз типу NNN).....	549
<i>Боднар О.М.</i> Антонімія в німецькій терміносистемі екології.....	553

відсутність того, що позначає основа: *reckless* (необачний), *pitiless* (безжалюсний), *spineless* (безхарактерний), *brainless* (дурний), *fatuous* (безглуздий), *frivolous* (ненажерливий), *sacrilegious* (блюзнірський), *contentious* (причепливий), *oblivious* (надочуливий), *execrable* (огидний), *insatiable* (жадібний), *unpleasant* (невблаганний), *perfunctory* (недбайливий), *stingy* (скупий), *tawdry* (кривавий), *haughty* (високомірний), *affected* (удаваний), *perverted* (розбещений), *obnoxious* (поганький), *curse* (проклятий), *repulsive* (огидний), *consumptive* (руйнівний), *vindictive* (мстивий).
 свою чергу, прикметники емоційного стану такі як, *joyous*, *happy*, *cheerful* безперечно оцінні відносно понять “добре” – “погано”. І завдяки емоційності, яка закладена в їх семантиці ці слова позначають позитивну оцінку стану об’єктивної реальності, яку сприймає мовець. Найчастіше вони утворюються за допомогою суфіксів *-y*, *-ous*, *-ed*, *-ent*, *-ing*, *-able*, *-ful*, проте інші суфікси також беруть активну участь в їх утворенні: *dainty* (витончений), *exemplary* (прикметник), *frisky* (жвавий), *plucky* (сміливий), *zealous* (старанний), *scrupulous* (сумлінний), *audacious* (сміливий), *cautious* (обережний), *tedious* (нудний), *resigned* (покірний), *skilled* (кваліфікований), *accomplished* (вихований), *clement* (милосердний), *unlucky* (що кається), *confident* (довірливий), *daring* (сміливий), *saving* (ощадливий), *irritable* (нервовий), *tractable* (слухняний), *accountable* (відповідальний), *equitable* (справедливий), *tractable* (слухняний), *successful* (успішний), *skillful* (вправний), *dutiful* (старанний) і т.д. Схематично співвідношення кількості найуживаніших словотворчих суфіксів емотивних прикметників в англійській мові можна зобразити за допомогою таблиці.

Таблиця 1

Найпродуктивніші словотворчі суфікси емотивних прикметників позитивної та негативної оцінки

Ад’єктивний суфікс	Загальна кількість вживань	Кількість прикметників негативної оцінки	Кількість прикметників позитивної оцінки
<i>-y</i>	332	75	40
<i>-ous</i>	248	91	46
<i>-ed</i>	199	36	35
<i>-ive</i>	179	33	20
<i>-ent</i>	131	18	32
<i>-ing</i>	108	11	30
<i>-able</i>	103	35	33
<i>-ful</i>	77	26	32

Отже, необхідно зазначити, що найпродуктивнішими суфіксами утворення прикметників емоційного стану є *-ous*, *-able*, *-y*, *-ed*, *-ive*, *-ent*, *-ing* та *-ful*. Прикметники позитивної оцінки, утворені за допомогою суфіксів *-ous*, *-able* та *-ful* словотворення становлять значну частину загальної лексики англійської мови, проте є менш численними ніж прикметники негативної оцінки, це пов’язано з тим, що ад’єктивні одиниці є найчастіше основними лексичними вираженнями негативної оцінки.

Література

1. Арутюнова Н. Д. Аксиология в механизмах жизни и языка. / Проблемы структурной лингвистики, 1982. – М.: Наука, 1985.
2. Вольф Е. М. Грамматика и семантика прилагательного. – М., 1978.
3. Додонов Б. И. Эмоция как ценность. – М.: Политиздат, 1978. – 272 с.
4. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. – М.: Сов. энциклопедия, 1990. – 685 с.
5. Мильцев В. А. К вопросу о вывлении эмоциональной лексики в английском языке. – В кн.: Вопросы лексикологии и грамматики иностранных языков. – Минск, 1963. – С. 22.
6. Уфимцева А. А. Лексическое значение (принцип семиологического описания лексемы). – М.: Наука, 1986.
7. Чибаненко В. А. Основи мовної експресії: Монографія – К.: Вища школа, 1984. – 168 с.
8. Шиховский В. И. Эмотивный компонент значения и метод его описания. – Волгоград, 1983. – 91 с.
9. Шиховский В.И. Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка. – Воронеж, 1987.
10. Hornby A.S., Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. – Oxford: OUP, 1992. – 1579 p.

Summary

The present article is about main characteristics of suffixal word building of English emotive adjectives. The author indicates one of the most important characteristics of adjectives, i.e. their ability to unite semantic and pragmatic language aspects. The suffixes of both negative and positive evaluation are also studied here.

УДК 801.1

ВІДТВОРЕННЯ ДЕЯКИХ АНГЛІЙСЬКИХ ПЕРЕДНЬОЯЗИКОВИХ ФОНЕМ ГРАФІЧНИМИ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (на матеріалі запозичених апелативів)

Есенова Е.Й.

Ужгородський національний університет

Запозичення слів з однієї мови в іншу — це неминучий наслідок усного та письмового спілкування представників різних народів. У чужому мовному середовищі іншомовні слова змінюються, їхня вимова та написання подекуди значно перебудовуються, щоб наблизитись до фонетики та графіки мови-

реципієнта. Це можна пояснити тим, що фонетичні та графічні системи двох мов, що контактують у процесі запозичення, значно відрізняються одна від одної.

Суть фонетичної асиміляції полягає в тому, що запозичені слова змінюють свій фонетичний вигляд у відповідності до норм вимови мови-реципієнта. Через це відбувається „звукове та акцентне уподібнення запозичень словам мови реципієнта” [Комлев 1972 : 32]. З фонетичною адаптацією тісно пов'язана фонетико-графічна та орфографічна адаптація. Перша полягає у „передачі графічного вигляду слова за допомогою графічних засобів мови-реципієнта” [Гринько 1983 : 119]. Суттю другої є пристосування запозичень до орфографічних норм мови реципієнта.

Питання нормалізації та асиміляції запозичень англійського походження в українській мові залишається невирішеною. Тому перед сучасним мовознавством постала важлива проблема: дослідження особливостей фонетико-графічної, лексичної, семантичної та граматичної асиміляції запозичених лексем у мові реципієнта. У свою чергу, ця проблема має тісний зв'язок із загальними питаннями мовознавства, зокрема питаннями мовних контактів, варіативності запозичень у мові-реципієнта тощо.

Певні аспекти функціонування та асиміляції англіцизмів в українській мові отримали висвітлення у лінгвістичній літературі. Однак у цих дослідженнях більше уваги приділялось словотворчому, семантичному та етимологічному аспектам. Фонетичний та графічний аспекти розглядалися здебільшого на матеріалі власних назв (див. Гудманян [1999], Мозговий [1986]). Але якщо з проблематики фонографічної адаптації англійських власних назв існує декілька фундаментальних досліджень, то розгляд цієї проблеми на базі апелятивної лексики обмежується періодичними публікаціями.

На відміну від відтворення голосних фонем, передача приголосних графікою української мови не викликає значних труднощів. Це можна пояснити насамперед тим фактом, що при артикуляції приголосних відбувається значне зближення органів мовлення, в той час як при вимові голосних напруженими є всі частини мовленнєвого апарата. Саме це й допомагає при пошуку найраціональнішого варіанта передачі тієї чи іншої фонемі засобами української мови.

Різниця між українськими та англійськими приголосними не така суттєва, як між голосними цих мов, однак і тут є цілий ряд особливостей. І хоча більшість англійських фонем мають досить близькі відповідники в системі українських приголосних, уніфікованої системи відтворення англійських приголосних графікою української мови при трансформації запозичених англіцизмів немає, тому багато апелятивів мають фонетико-орфографічні варіанти.

Мета даної статті зумовлена насамперед великою кількістю невирішених питань у галузі проблематики взаємодії мов. Конкретна мета дослідження — проведення фонетико-графічного аналізу варіантів передачі апелятивів англійського походження, у складі яких є передньобязикові фонемі [θ], [ð], [tʃ], [dʒ], [n], графікою української мови, а також узагальнення отриманих результатів щодо найраціональнішої передачі англіцизмів-апелятивів, які містять ці фонемі, засобами української графічної системи.

Для досягнення цієї мети ми поставили ряд завдань, серед яких наголосимо на наступних: 1)зробити зіставний аналіз наведених вище англійських фонем з їх відповідниками в українській мові; 2)виявити варіанти графічних виражень цих фонем та їх сполучень у межах проаналізованого нами мовного матеріалу; 3)визначити варіанти їх української передачі; 4)зробити узагальнення щодо функціональнішої передачі даних фонем графікою української мови при трансформації нових англїцизмів.

Англійський приголосний [θ] належить до розряду передньоязикових зубно-зубних щілинних фрикативних глухих фонем. У системі українських приголосних немає звука з подібною артикуляцією. Найближчим до звука [θ] є український [с], який є передньоязиковим зубним щілинним фрикативним глухим приголосним. Фонема [θ] має лише одне графічне вираження в англійській мові — сполучення ТН, яке реалізується трьома варіантами української передачі, наприклад:

th—m thriller [ˈθrɪl.ɪ] — тпрулер; th—d throat [θrəʊt] — дпрот;

th—c thank you [ˈθæŋkjə] — сенк'ю.

Жоден з наведених способів передачі не є, на нашу думку, фонетично й фонологічно коректним, крім останнього. Відтворення фонемі [θ] українською літерою Т, що виражає звук [т], не знаходить фонологічної підтримки. Різниця між цими звуками насамперед у тому, що вони є різними за способом утворення: [θ] належить до щілинних, а [т] — до зімкнених приголосних. Однак такий спосіб відтворення є досить розповсюдженим не випадково. Він знаходить підтримку у графіці, оскільки у графічне зображення фонемі [θ] обов'язково входить літера Т.

Аналізуючи реальні можливості відтворення цієї англійської фонемі способами української графіки, можна зробити висновок, що найбільш виправданюю з фонологічної точки зору є передача її за допомогою української літери С, яка виражає звук [с]. І хоча на практиці поки що переважає інший спосіб передачі, вважаємо, що у майбутньому літера С буде переважати при відтворенні звука [θ] при трансформації нових англїцизмів.

Англійська фонема [ð] є дзвінкою парою приголосного [θ] і теж належить до передньоязикових зубно-зубних щілинних фрикативних фонем. Серед українських приголосних також немає звука з подібними фонологічними характеристиками. З фонологічної точки зору найближчим українським відповідником цієї фонемі є звук [з], який належить до передньоязикових зімкнених щілинних фрикативних приголосних і також є дзвінким. Як і фонема [θ], англійська фонема [ð] має лише один варіант графічного вираження — сполучення літер ТН, який теж реалізується трьома варіантами української передачі, а саме:

th—m farthing [ˈfɑːθɪŋ] — фартинг; th—z brothers [ˈbrʌðəz] — бразерс;

th—d by the wind [baɪðð wɪnd] — байдєвінд.

Відтворення англійського звука [ð] за допомогою українських літер Т і Д, які передають звуки [т] та [д], не може бути виправданюю з фонологічної точки зору, оскільки обидві українські приголосні належать до зімкнених, а звук [ð] є

щільним. Його відтворення літерою Т також некоректне і тому, що український [т] — глухий, а англійський звук належить до дзвінких приголосних. Такий спосіб передачі, однак, знаходить підтримку у графіці, тому що у графічне зображення звука [ð] обов'язково входить літера Т, яка і передається відповідною українською літерою. Правильним, з нашої точки зору, є відтворення фонему [ð] за допомогою української літери З, оскільки цей спосіб знаходить більш-менш прийнятне фонологічне виправдання. Саме його вважаємо за доцільне використовувати при трансформації нових англіцизмів.

Англійський звук [t] є передньоязиковим альвеолярним зімкненим вибуховим глухим приголосним. У системі українських приголосних є лише одна альвеолярна фонема — [р], але вона належить до дрижачих фонем, і тому не може бути еквівалентом для передачі англійського [t] та його дзвінкої пари — звука [d]. Найближчим з фонологічної точки зору до англійського [t] є український звук [т], який є також передньоязиковим зімкненим вибуховим глухим приголосним, але, на відміну від альвеолярного [т], належить до розряду зубних фонем. Ними зафіксовано 6 варіантів графічного вираження цієї фонему і, відповідно, 12 варіантів української передачі. Наведемо приклади:

*tt—m attorney [ˈɑːtɔːni] — аторней; t—ч spiritual [ˈspɪrɪtʃuəl] — спірічуал;
t—mm Brit [brɪt] — бруммі; te—m white-boys [ˈwaɪtboɪz] — вайт-бойз;
te—me matelotte [ˈmætlɔːt] — мателот; t—m test [test] — тесст;
tte—m wyandotte [ˈwaɪəndɔːt] — вйандот; ed—m mixed [mɪkst] — мікст.*

Незважаючи на велику кількість графічних виражень фонему [t], у переважній більшості випадків вона передається на українську мову літерою Т. Таку передачу можна вважати фонологічно коректною і доцільною для використання у подальшому при трансформації англіцизмів графічними засобами української мови, при цьому „німу” літеру Е зберігати не слід.

Нами зафіксовано декілька випадків вживання сполучення англійських звуків [t+s], яке передається на українську мову двома способами:

*ts—ч boatsman [ˈbɔːtsmən] — боцман;
ts—mc yachtsman [ˈjɔːtsmən] — яхтсмен.*

Дані слова є досить давніми запозиченнями, форма їх правопису усталена. Однак, на нашу думку, другий спосіб відтворення цього сполучення є правильнішим, оскільки він відображає графіку англійського слова, не спотворюючи при цьому його вимову.

Англійська фонема [d] є передньоязиковим альвеолярним зімкненим вибуховим дзвінким приголосним. Найближчим з фонологічної точки зору звуком української мови до англійського [d] є зубний приголосний [д]. Крім того, що він є зубним, за рештою своїх фонологічних характеристик він дуже близький до англійського [d], належачи до передньоязикових зімкнених фонем. Український [д] є також вибуховим дзвінким приголосним. Незважаючи на те, що між зубними та альвеолярними фонемами знаходиться ряд українських постдентальних звуків, фонему [д] можна вважати найближчим з фонологічної точки зору еквівалентом до англійського [d].

Нами зафіксовано усього 3 варіанти графічного вираження цієї фонемі та 6 варіантів її української передачі. Зауважимо, що у переважній більшості випадків англійська фонема [d] відтворюється українською літерою Д:

d—d dandy [ˈdændi] — денді; *dd—d pudding* [ˈpuɪdɪŋ] — пудинг;
dd—dd luddite [ˈlʌdaɪt] — луддїт; *de—d inside* [ˈɪnsaɪd] — інсайд;
d—m out-board [ˈaʊtbo:d] — аутборд.

Таким чином, відтворення англійського звука [d] за допомогою української літери Д можна вважати фонологічно коректним. При цьому в українській передачі не слід зберігати подвоєння літер DD та „німу” літеру Е, які мають місце в англійській мові.

Нам зустрілися декілька випадків вживання сполучення англійських звуків [d+z], яке передається українською мовою двома способами:

ds—ц loadsmān [ˈlɔdzmɔn] — лоцман;
ds—дс ombudsmān [ˈɔmbudzɔmɔn] — омбудсман.

Про відтворення цього звукосполучення можна сказати те саме, що й про передачу сполучення [t+s]. Другий спосіб передачі вважаємо правильнішим, тому що відтворення звукосполучення [d+z] за допомогою літер ДС відображає графіку англійського слова, хоча дещо й спотворює звучання оригіналу. Щоб цього спотворення не відбувалось, вважаємо за доцільне передавати дане звукосполучення за допомогою сполучення українських літер ДЗ, яке виражає на письмі звук [дз].

У системі українського консонантизму немає звука, який би повністю відповідав англійському приголосному [n], який є передньоязиковим аплісолярним зімкненим носовим звуком. Найближчим до нього через ряд постдентальних фонем є український передньоязиковий зубний звук [н], який на письмі позначається літерою Н. За способом утворення звука обидві фонемі є носовими і мають зімкнений характер. Нами зафіксовано 6 варіантів графічного вираження приголосного [n] в англійській мові, які реалізуються 10-ма варіантами української передачі. Незважаючи на те, що фонема [n] здебільшого передається українською літерою Н, деякі з графічних виражень цієї фонемі мають свою специфіку при відтворенні графічними засобами української мови. Розглянемо кожне з них окремо.

1. Фонема [n] має графічне вираження N:

n—n nonsense [ˈnɒnsɛns] — нонсенс;
n—нь mahogany [mɔˈhɒɡəni] — магонь.

У цьому випадку звук [n] слід передавати літерою Н, що й підтверджує сучасна практика передачі, оскільки здебільшого він так і передається.

2. Фонема [n] має графічне вираження N + „німа” літера Е:

ne—n kerosene [ˈkerɔːniːn] — керосин.

„Німа” літера Е ніколи не зберігається.

3. Фонема [n] має графічне вираження NN, яке передається на українську мову двома способами:

nn—n tennis [ˈtenɪs] — теніс; *nn—nn Jenny* [ˈdʒɛni] — дженні.

У другому випадку збереження подвоєного приголосного можна пояснити тим, що дане слово (англійська прядильна машина) походить від власної назви, а при відтворенні власних назв, як відомо, перевага надається збереженню подвоєного приголосних літер. Але оскільки це слово перейшло в розряд апелятивів, то слід писати з однією літерою Н (воно має орфографічний варіант, який саме пишеться).

4. Фонема [n] має графічне вираження „німий” приголосний +N:

gn—гн *gni* [ˈni:] — гну; hn—н *John Bull* [ˈdʒɒnˈbʊl] — Джон Буль;

kn—кн *knot* [nɒt] — кнот; kn—н *knock-out* [ˈnɒkaʊt] — нокаут.

Як бачимо, передача цих сполучень відбувається досить непослідовно. З наведених прикладів лише у першому слід зберігати „німий” приголосний в українському написанні, щоб не утворювати омонім з українським вигуком *НН*. Крім того, при вживанні цього слова краще вживати сполучення „антилопа *ни*” запобігаючи таким чином асоціації даного слова з першою особою однини теперішнього часу українського дієслова „гнути”. У решті наведених прикладів „німі” літери Н та К не відображаються в українській графіці (форма *КНОТ* є, на нашу думку, помилковою). Сполучення *KN* сприймається тут як диграф, тобто сполучення двох літер, які позначають один звук, і повинне тому передаватися літерою Н.

Отже, ми докладно проаналізували усі способи передачі п’яти англійських передньоязикових фонем, що містяться у складі прототипів відповідних англійських лексем, що були запозичені українською мовою. Розгляд способів графічних виражень даних англійських фонем та варіантів їх української передачі дозволив нам зробити наступні висновки:

1. Англійські зубно-зубні фонemi [θ] та [ð] доцільно відтворювати українськими літерами С та З як позначеннями найближчих відповідників даних англійських фонем: *thank you* [ˈθæŋkju] — сенк’ю, *brothers* [ˈbrʌðəz] — бразерс.
2. Альвеолярні звуки [t] та [d] слід передавати українськими літерами Т та Д, що позначають відповідні українські зубні фонemi. Сполучення англійських звуків [t+s] та [d+z] доцільно передавати відповідно сполученнями українських літер ТС та ДЗ: *trader* [ˈtreɪdər] — трейдер, *yachtsman* [ˈjɒtsmən] — яхтсмен, *default* [diˈfo:lt] — дефолт.
3. Сонорний звук [n] слід передавати українською літерою Н, що передає відповідний український зубний приголосний. При наявності в англійському написанні „німої” літери Е зберігати її недоцільно, оскільки це спотворить вимову запозиченого слова: *nonsense* [ˈnɒnsəns] — нонсенс.

Питання відтворення апелятивів англійського походження графікою української мови не розглядалися у всій сукупності. Певні рекомендації щодо передачі іншомовних слів стосуються, як правило, окремих орфограм чи звуків. Наслідком цього є збільшення фонетичних та орфографічних варіантів англіцизмів-апелятивів, а це, у свою чергу, заважає їх уніфікованій передачі літерними засобами української мови. Тому проведення подальших досліджень в цьому напрямку має неабиякі перспективи.

Література

- Гринів С.В. Терминологические заимствования (краткий обзор) // Лотте Д.С. Вопросы заимствования и упорядочения терминов и терминологических элементов. — М.: Наука, 1982. — С.108—135.
- Гудманян А.Г. Чужомовна пропріальна лексика у фонографічній системі української мови. — Ужгород: Ліра, 1999. — Кн.2. — 560 с.
- Комлев В.И. Фонетическое, орфографическое и морфологическое освоение французских заимствований в немецком языке: Дисс. ... канд. филол. наук: 02.15. — Л., 1972. — 220 л.
- Мозговий В.І. Взаємодія мов і процеси адаптації іншомовної лексики. — К.: Наукова думка, 1986. — №4. — С.22—28.

Summary

The article is devoted to some essential problems of phonetical assimilation of English borrowings in Ukrainian. The English phonemes and their variants when transformed into Ukrainian graphemes. Comparative analysis of some English forelingual phonemes and their possible Ukrainian substitutes is presented in the given article. Some general problems of phonetical assimilation of English borrowings in Ukrainian are also dealt with.

ПЕРИФРАЗА В ФРАНЦУЗЬКОМУ УСНОМУ ДИСКУРСІ ІСТОРИЧНИЙ ТА СУЧАСНИЙ АСПЕКТИ

Іванова П.М.

Українська інженерно-педагогічна академія

Протягом багатьох століть перифраза є предметом науки риторики, логіки, соціолінгвістики, лексикології, морфології та сучасних традицій французького мовознавства вона розглядається починаючи з XVIII ст. В насамперед в межах стилістики. Проте досі майже не існує спеціальних функціонуванню перифрази в усному французькому дискурсі. Окремі статті французьких лінгвістів, присвячені лише критиці негативного і навіть неможливого явища в усному мовленні [7: 88-89].

Попри ствердження, ніби перифраза не існує в усному дискурсі від писемної його типу, бо їй бракує життєздатності, ми відзначаємо її на відміну від писемного дискурсу з самого початку нашого дослідження. Зустрічаючи перифразу в усному дискурсі, слушно було б припустити в ній лише перифразу як відбиток, маючий суттєвий вплив на зміст дискурсу. Однак цьому припущенню суперечать наступні факти: перифраза як вторинний засіб мовлення, який з'являється в усному мовленні, не може бути первинним. По-перше, перифраза як засіб мовлення, який з'являється в усному мовленні, не може бути первинним. По-друге, перифраза як засіб мовлення, який з'являється в усному мовленні, не може бути первинним.